

Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії

Малик Галина Миколаївна

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ, у якому починаються чудеса

Аля грюкнула кімнатними дверима і притулила долоні до гарячих щік.

Ой, як соромно! Як негарно все вийшло!

Ще місяць тому надумала вона вишити рушничка для бабусі, до її дня народження. І нитки підбрала, і рушничок білий знайшла, і навіть перший хрестик зробила. А потім їй усе набридло.

Дівчинка відклала роботу й подумала: «Завтра дошию!» Назавтра часу у неї не знайшлося. А згодом вона й зовсім забула про вишивку. Їй навіть здалося, що рушничок давним-давно вишитий!

Тому, коли сьогодні всі поздоровляли бабусю, Аля була певна, що дарує рушничка з вишитими червоними півнями.

Бабуся розгорнула пакунок, і тут всі побачили біле полотно з маленьким хрестиком у куточку та лялечку червоних ниток.

— Що це? — здивувалася бабуся.

— Це... це... вишиваний рушничок... — ледве вимовила Аля і почервоніла, як ті нитки.

А тато глянув на неї й стиха мовив:

— Ех ти!

І тоді Аля втекла до своєї кімнати.

Ох, як негарно все вийшло!

Потроху дівчинка заспокоїлася. Вона чекала, що за нею от-от хтось прийде, бо час сідати до святкового столу! Але ніхто не прийшов. Спочатку Алі стало нудно, а потім вона розсердилася. «То ви такі! — сказала вона сама собі. — Ось візьму голку і навишиваю вам сто півників, щоб ви не думали!..»

— Цілих сто! — голосно промовила вона.

— Еге ж, рівнесенько сто! — повторив хтось за її спиною. Першої миті Аля зраділа, бо вирішила, що по неї таки прийшли. Але таким голосом ні тато, ні мама і ніхто з її знайомих не розмовляє! Він був якийсь неживий, безбарвний і дуже неприємний — ніби цвяшком дряпали по склу.

Аля обернулася і...

— Хто тут? — прошепотіла вона.

На плінтусі сидів маленький чоловічок у довгому, майже до п'ят, піджачку з широкими кишенями. На голові у чоловічка червонів ковпачок. А на ногах у нього були величезні черевики із червоними шнурівками.

Аля зацікавилася. А чоловічок поважно вийняв з однієї кишені окуляри, з другої — якогось папірця і почав уважно читати, водячи по рядках вказівним пальцем.

— Так, так, усе правильно! — задоволено мовив він. — Сьогодні ця дівчинка не завершила соту справу. Якраз стільки, скільки треба...

Чоловічок не доказав, бо Аля вже встигла на той час отямитись. Вона запхнула у кишеньку нитки, які ще тримала в руці, і хотіла накрити чоловічка долонькою, наче коника. Але він побачив занесену над собою руку — і вмить опинився на люстрі. Зручно вмотився на краєчку, звисивши ноги у величезних черевиках.

Аля задерла голову і з цікавістю чекала, що ж він робитиме далі.

А чудернацький гість тим часом змахнув руками і швидко-швидко щось забурмотів собі під носа. Аля прислухалась і почула дивні слова:

Недо-роби!
Недо-пиши!
Недо-почни!
Недо-лиши!
І недо-їж!
І недо-ший!
І в Неодоладію
Мерщій!

Чоловічок задоволено потер руки. Потім зняв з лівої ноги черевика і почав засовувати його до кишені.

Черевик помістився, однак носком діставав самісінького підборіддя дивного чоловічка.

Тоді отой чоловічок, наче коник, стрибнув на підлогу, тупнув ногою і... зник!

Раптом щось підхопило Алю, й вона миттю вилетіла у розчинене вікно...

**РОЗДІЛ ДРУГИЙ,
у якому Аля потрапляє
у країну Неодоладію**

А треба вам сказати, що Аля тільки на перший погляд була звичайна дівчинка. Тобто виглядала вона звичайною: ластовиннячко на носі, дві кіски, ямочки на щоках.

А вдачу вона мала незвичайну — нічого, ну зовсім нічого нічого не доробляти до кінця.

Те, що їй покладуть на тарілку, вона не доїсть; те, що дадуть пити, не доп'є. Почне малювати — кине, бо набридло. Почне щось ліпити з пластиліну кине знову, бо нудно. Або вишиває і те покине, бо нецікаво. Навіть заплестися не може до кінця. Заплете одну кіску — а за другу й не береться. Так і ходить цілий день одна коса заплетена, друга ні.

Через це з нею завжди траплялися якісь неприємності, як от сьогодні з бабусиним днем

народження.

Втім, давайте подивимось, що трапилось далі. Аля недовго мандрувала таким незвичним способом. їй здалось, що вона впала зі стільця на підлогу. Але, роздивившись навкруги, зрозуміла, що опинилась у геть незнайомому місці.

Сиділа вона біля ставка. Але якого ставка! У ньому зовсім не було води! Так, так! Аля протерла очі, але дивний ставок не зникав. Великі і маленькі риби пішки походжали по дну, наче прогулювались. Старий рак з однією клешнею за щось сварив маленьких рачків. А біля самого берега гуляли дві плотвички.

Одна з них тримала парасольку. Вона часто поглядала на небо і казала:

— Згадаєш мої слова, любонько! Сьогодні неодмінно буде дощ, і ми всі добряче вимокнемо!

Та найбільше здивувалась Аля, коли подивилась на небо. Там сяяло не кругле сонце, а рівнесенько відрізнана його половина, промені від неї розходилися тільки в один бік. — Ну й дива! Що це з ними всіма сталося — із ставком, із квітами, із сонцем?!

Та ніхто не відповів їй на запитання. Тому Аля вирішила дознатися про те сама і вийшла з будинку.

**РОЗДІЛ ТРЕТІЙ,
у якому Аля знайомиться
з першим недоладянином**

Тільки-но мандрівниця звернула за перший поворот дороги, аж попереду побачила дерев'яний стовпчик, а на ньому висіла криво прибита стрілка, що показувала кудись угору. На ній нерівними літерами нашкрябано:

Н Е Д О Л А Д І Я

— Що за Недоладія? — голосно запитала Аля.

Зненацька у найближчих кущах щось зашаруділо. З густого і листя висунулася чиясь голова у шкіряному капелюшку з півнячою пір'їнкою. Капелюшок сидів набік, криво, бо лівого вуха на голові не було. Голова повернулася обличчям до Алі. Ну й очі! Одне око велике, друге — мале. Ніс набік, губи скривлені і навіть ямочка на підборідді не на своєму місці, а майже біля вуха. Але, незважаючи на це, очі дивилися лагідно, тож обличчя здавалося відкритим і добродушним.

— Ти хто? — спитала голова звичайним людським голосом.

— Я — Аля, — отямившись від несподіванки, відповіла дівчинка. — А ти хто?

— А я Недоладько! — губи його розпливлися в усмішці.

І з кущів виліз кремезний, широкоплечий хлопчина. Стояв він, нахилившись набік, бо ліва нога у нього була коротша від правої.

— От такий компот! — ніби вибачаючись за свою зовнішність, сказав новий знайомий.

— Який компот? — не зрозуміла Аля.

— То в мене така приказка, — махнув рукою Недоладько, — не зважай!

— А-а-а, — протягла Аля. Тут вона знову згадала про стрілку на стовпчику і спитала:

— Ти часом не знаєш, що це за Недоладія?

— Ой, тепер я зрозумів! — не відповідаючи на запитання дівчинки, вигукнув Недоладько і лягнув себе по лобі. — Ти, напевно, тільки-що прибула! От так компот! А я дивлюся на тебе і нічого не второпаю. Бо хоч одна кіска у тебе й не заплетена, та дуже ти схожа на звичайну живу дівчинку!

— Як це схожа? Я і є звичайна жива дівчинка! — обурилася Аля.

— Як? Справдішня жива?! — не повірив Недоладько. Він так кумедно округлив свої неоднакові очі, що Аля голосно розсміялася.

**РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ,
у якому Недоладько
розповідає про дивні речі**

Від подиву Недоладько гепнувся на траву, не зводячи з Алі очей.

— От так компот! — розгублено пробубонів він. — Скільки живу, ще ніколи не зустрічав у нашій країні справжньої живої дівчинки! Чим же ти так завинила, що потрапила сюди? — співчутливо запитав він.

— Завинила? Нічим я не завинила! — відповіла вона. — Хіба що позавчора розбила чашку з сервізу. А ще раніше без маминого дозволу ходила в кіно. А перед тим загубила в снігу рукавиці. Невже за це можна потрапити сюди?

— Ні, ні! От так компот! Зараз я тобі все поясню! — вигукнув Недоладько і зручніше вмовстився на горбочку.

— Знаєш, що це за країна? — таємниче почав він. — Тут живуть не доведені до ладу справи! Так, так, усі недороблені справи! Хтось там у вас щось не доробив — гульк! — і вже воно тут! Ось мене, наприклад, не домалював один хлопчик, — і він показав на те місце, де мало бути ліве вухо, — і тому я тут. А збирає сюди недороблені справи карлик Недочеревик. Він уміє чаклувати...

— Зачекай, зачекай, на голові у нього — червоний ковпачок, а на ногах — величезні черевики? — перебила його Аля.

— Так, так, це він! Але дивно — раніше він забирав тільки те що не доробляли люди. А от щоб переносити до Недоладії людей — такого ще не було! Можливо, він схопив тебе за те, що ти косу не доплела?

У Алі в кишені ще й досі лежала стрічка для другої кіски. Вона засунула її туди ще вдома, бо сподівалася заплести пізніше.

Але дівчинка вже почала здогадуватися, чому потрапила сюди. «Напевно, це через бабусин рушничок», — подумала вона.

І раптом сплеснула руками, бо згадала, що сьогодні бабусин день народження і всі, мабуть, уже сідають за святковий стіл. Її напевно, шукають, мама хвилюється...

— Недоладьку, мені треба швиденько повернутися додому.

Лагідні очі Недоладька з сумом подивилися на Алю.

— З цієї країни немає дороги назад, — відповів він. — Хто потрапить сюди, тут залишається назавжди.

Як це — назавжди? Які дурниці! — занепокоєно вигукнула Аля. І раптом зрозуміла, що Недоладько не жартує.

— Невже ніхто не знає дороги звідси? — злякана дівчинка благально поглянула на Недоладька.

— Я тільки знаю, що на північ від Недоладії живуть абияки, на захід якоськи. А з півдня і сходу Недоладія межує з великою країною сьак-таків. Це величезні дикі краї. На мандрівників там чигає безліч смертельних небезпек. Це все, що я знаю.

Недоладько замислився.

— Взагалі, можна спробувати... Розумієш, який компот... Недоладією править Недороль Десятий. Кажуть, що він добрий, хоч мені в це не дуже віриться. Але спробувати можна. Можливо він допоможе тобі вибратися звідси.

— А де він живе?

— У своєму замку в столиці Недоладії — Недограді. Якраз я йду туди. Якщо хочеш — ходімо разом.

— Пішли! — погодилася Аля.

**РОЗДІЛ П'ЯТИЙ,
у якому Аля вперше доводить
справу до кінця**

Недоладько підвівся, підморгнув Алі, і вони подалися до міста.

Сонце стояло високо. Алі дуже хотілося пити.

Нарешті мандрівники побачили колодязь, а біля нього журавля з новеньким відром. Дівчинка радісно підбігла до колодязя і трохи не заплакала — зовсім новеньке відро було без дна. Вода тут, поруч, — чиста, прохолодна, а набрати її нічим!

— Яка безглузда країна! — З досади у дівчинки на очі навернулися сльози.

— Атож! Живуть десь там лінюхи та шелепи-недотепа — це не доробив, те кинув на півдорозі. А через них і ми мучимось! — підтакнув Недоладько. Але одразу ж захопився: — Ох, вибач, я не хотів тебе образити!

Алі одразу ж перехотілося плакати. Вона зрозуміла, що теж належить до отих шелеп-недотеп.

Вони рушили далі. Незабаром Аля побачила на квітці велику бабку.

— Ой, Недоладьку, дивися, яка гарна! — вигукнула вона. — Давай її сполохаємо — нехай політає!

— Вона не літає,— зітхнув Недоладько і зупинився. У неї нема одного крильця.

«Бідна! їй, мабуть, так хочеться літати!» — подумки пожаліла дівчинка бабку.

І раптом згадала, що в одній кишеньці її платтячка лежить червона стрічка. А в другій — голка з ниткою.

Дівчинка присіла коло бабки, обережно пришила їй крильце з клаптика червоної стрічки, а решту заховала до кишені.

Бабка нерішуче стріпнула крильцем раз, удруге... Потім знялася і полетіла!

Аля зраділа. Недоладько на radoшах стрибав навколо ні і підкидав угору капелюха. Потім кинувся цілувати дівчинку.

— Ура! Виходить, ти чудово вмієш доробляти недороблене. Ура!

І Аля зрозуміла, що вперше у своєму житті довела справу і кінця.

«Так ось чому мені так радісно! — подумала дівчинка. — Виходить — дуже приємно розпочату справу доводити до кінця.

— Ось ми й прийшли! — перервав її роздуми Недоладько.

Він зняв капелюха, кумедно відставив праву ногу і жартівливо вклонився дівчинці:

— Вітаю вас, шановна мандрівнице! Ви прибули у столицю найнедоладнішої у світі країни!

І справді, перед ними у широкому видолинку лежало місто.

**РОЗДІЛ ШОСТИЙ,
у якому Аля все більше
дивується диву**

Але ж і місто це було!

Таке місто може приснитися тільки у кошмарному сні!

На кривулястих вулицях безладно стояли не будинки, а які розвалюхи.

Один будинок наче ножем перерізаний навпіл. У кімнаті на четвертому поверсі на трьох ніжках стояв стіл, а четверта висіла в повітрі. На випадок дощу будинок увесь був укритий різнокольоровими парасольками.

«Яка безглузда вигадка, — подумала Аля, — Коли піде дощ, вода з парасольок усе одно стікатиме в кімнату».

Далі стояв будинок без вікон, без дверей. «Як вони там живуть у темряві? — пожаліла Аля його мешканців. — Напевно, весь час палять електрику». Та тут Аля завважила, що жодного стовпа з ліхтарями ніде не бачить. «Ой, у них, мабуть, зовсім електрики немає!» — здогадалася вона.

По вулицях ходили перехожі. У кожного з них чогось не вистачало: або взуття, або одержі, або волосся на голові. Чи просто гудзика, комірця, краватки, чи шнурка у черевиках.

Та найголовніше — їм не вистачало усмішок. Усі в цьому місті були похмурі та невеселі.

«Та й справді,— думала дівчинка, — які можуть бути веселощі, коли у тебе чогось не вистачає!»

Нарешті Недоладько зупинився у вузькому провулку перед вивіскою, на якій було написано:

Н Е Д О Т Е Л Ь

Цей Недотель скидався на довгий кривий сарай із маленькими перекошеними віконцями. Прихилившись до одвірка, на порозі Недотелю стовбичив якийсь товстун у шкіряній безрукавці. Одна колоша його штанів була довша за другу.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ, у якому Аля вперше чує про Першого Недорадника

Поки Аля розглядала товстуна, Недоладько привітно потиснув йому руку.

— Здоров був, Недоштаньку! — посміхаючись, говорив він. — Ну, що тут у вас нового скоїлося?

— У нас завжди все по-старому! — знехотя мовив товстун.

— Зате поглянь, з ким я прийшов! — Недоладько повернувся до Алі.

Та Недоштанько вже обдивився дівчинку, тому навіть не ворухнувся, тільки буркнув:

— Дівчисько як дівчисько.

— Е, не кажи! Дивись уважніше, старий буркотуне. Це справжня жива дівчинка!

Тільки тепер Недоштанько таки здивувався. Він навіть обійшов довкола Алі, щоб краще її роздивитися.

— А як вона сюди потрапила? — ошелешено запитав він.

— Саме цього ні я, ні вона не знаємо, — здвигнув плечима Недоладько. — Головне, що вона хоче звідси вибратися.

— Ти ж знаєш, хто потрапляє сюди, той звідси вже не вибирається, — спохмурнівши, повторив гладун і повернувся до Алі. Вибирай собі кімнату і живи, — кивнув він на будинок. — Можу запропонувати цілком пристойне помешкання. Щойно звільнилася кімната, всього-на-всього без дверей.

— А як же там живуть без дверей? — вперше розтулила рота Аля.

— Пхе! Велика біда — без дверей! Може, тобі сподобається кімната без ліжка, без опалення, без водогону і стелі або зовсім без стін?

Недоштанько подумав і додав:

— А оце тобі, мабуть, підійде! Є кімната без телефону!

— А хіба тут є кімнати з телефонами? — здивувалася Аля.

— Ні, нема.

— А взагалі в Недограді хоч один телефон є?

— Ні, нема.

— То чому ж тоді мені кімната саме без телефону!

— Та саме тому, що його в ній нема!

«Якась нісенітниця!» — подумала Аля і спитала:

— А кімната, у якій би все було, є?

— Ні, нема! — гарикнув Недоштанько. — Не забувай, де ти знаходишся! Їй пропонують одну з найкращих кімнат, а вона ще й носом крутить! Бери, поки не пізно, і живи!

— Але я не хочу тут жити! Я хочу додому! Мені у вас не подобається!

— Ха, відкрила Америку! Нам усім тут не подобається! — роздратовано буркнув Недоштанько. — А раз ти сюди потрапила, значить, тобі теж чогось не вистачає, і ти мусиш тут жити!

— А от і вистачає, вистачає! Я не хочу і не буду тут жити! — розсердилася Аля і навіть тупнула ногою.

— А куди ж ти подінешся? — єхидно запитав товстун.

— Ну-ну, не треба сваритися! — втрутився Недоладько. Я саме збирався тобі пояснити. Вона хоче йти до Недороля Десятого. Що ти на це скажеш?

— Скажу, що від усього цього треба відмовитися й забути!

— Це ж чому?

— Бо якщо дівчинці і пощастить дістатися до замку, там її неодмінно схопить Перший Недорадник і — гоп! — її розпатланій голівки наче й не було! Ось чому!

— А хто він такий — Перший Недорадник? — спитала Аля.

— Про це ти зможеш дізнатися, як тільки ступиш ногою до замку! — ущипливо мовив Недоштанько і, грюкнувши дверима пішов до будинку.

**РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ,
у якому Аля пробирається
до замку Недороля Десятого**

Недоладько лагідно поклав руку Алі на плече.

— Не зважай на нього. Він взагалі добрий чоловік. Тільки характер має кепський. А тепер я відведу тебе до королівською замку.

І вони пішли вулицями міста.

— У мене в замку є знайома служниця... — тут Недоладькі затнувся і почервонів. — Вона проведе тебе до замку. А там ти вже сама... — і він розвів руками, ніби вибачаючись, що там уж нічим не зможе їй допомогти.

Незабаром вони опинилися на площі перед замком. Йому не вистачало лише одної башти, а велетенському годиннику центральної вежі — хвилинної стрілки. Тому годинник показував тільки години.

Недоладько звернув на стежку, що ледь виднілася у хащах височенної лободи та лопухів. Невдовзі прстукав він у маленькі залізні дверцята. Почулися кроки. Дверцята з немилосердним скрипом відчинилися, і Недоладько ступив за поріг разом з Алею.

Вони опинилися у вузькому напівтемному коридорі. Його освітлював тільки недогарок свічки у залізному свічнику, який тримала тоненька дівчина. Аля потроху почала звикати до всіляких несподіванок. Але вигляд дівчини її все-таки здивував. Обличчя незнайомки геть усе було вимазане попелом. Одягнена вона була до пояса у старий лантук, зате від пояса до п'ят спадала шовкова спідниця, гаптована золотом і оздоблена мереживом. З-під неї виглядали маленькі ніжки. Права взута у кришталевий черевичок, ліва — у дерев'яний.

— Що, гарно я вбрана? — розсміялася дівчина, побачивши, як отетеріло розглядає її Аля. — Невже ти мене не впізнала? Таж я Недопопелюшка!

І поки вони йшли довгим коридором, у Недопопелюшки ні на мить не закривався гарненький ротик.

— Уявляєш? — щебетала вона. — Я вже мала стати принцесою! Двоє дівчаток-жовтенят розповідали про мене Казку для малят у підшефному дитсадку. І раптом через мене вони посварилися! Здна з них доводила, що сукня у принцеси повинна бути білою, а друга — рожевою. Так вони й недоказали казку до кінця! От я й залишилася така, — і вона показала на своє вбрання. — А далі! Далі я мала одружитися з принцем!

Тут Недопопелюшка лукаво глянула на Недоладька і знову заторохтіла:

— Проте я зовсім-зовсім не шкодую, що так сталося. Розумієш, усі принци — це матусині синочки. А з мене яка принцеса? Тому й звать мене Недопопелюшкою. Зате я потрапила в країну Недоладію і познайомилася з Недоладьком. А що з тобою трапилося? Ти давно тут? Де твій дім? Тобі тут подобається?

Невідомо, скільки б іще запитань посипалося на Алю, якби вони врешті не дісталися до кухні. У каміні весело палахкотіли дрова.

Недоладько присів ближче до вогню і сказав:

— Помовч хвильку, Недопопелюшко... Зараз вона тобі все розповість.

**РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ,
у якому Недопопелюшка
ризикє життям**

Аля розповіла Недопопелюшці, як опинилася у Недоладії.

— Але я не хочу лишатися тут, — продовжувала вона, — Я хочу додому. Тільки не знаю, як звідси вибратися. Проведи мене будь ласка, до Недороля Десятого. Може, він допоможе мені, - попросила дівчинка.

Почула ці слова Недопопелюшка і враз спохмурніла.

— Спробуй, — задумливо мовила вона. — Хоч і не вірю, що наш Недороль зможе тобі чимось

допомогти. Я проведу тебе до нього, хоч нас може спіймати Перший Недорадник! — рішуче додала вона.

— А що буде, якщо він тебе спіймає?

— Він накаже відрубати мені голову!

— Ой! — злякалася Аля.

Та Недопопелюшка дзвінко розсміялася.

— Не бійся, ми втечемо! — заспокоїла вона дівчинку.

— Тоді я пішов, — підвівся Недоладько. — Тільки хочу тебе попрохати, — звернувся він до Алі, — якщо дізнаєшся, як можна вибратися звідси, пообіцяй, будь ласка, що розкажеш і мені.

— Обіцяю! — сказала Аля.

— Ну то хай тобі щастить! Повертайся швидше до Недотелю! — побажав Недоладько навздогін Алі, яка вже попрямувала коридором за Недопопелюшкою.

Вони довго пробиралися темними галереями, переходами, вузькими і широкими сходами старого замку.

— Тут! — нарешті прошепотіла Недопопелюшка і показала на двері.

Аля тихесенько підступилася ближче до дверей і заглянула в щілинку. До кімнати заглядав ріжок місяця, який освітлював королівське ліжко. З усіх боків його оточувала важка запона, що опускалася з-під самої стелі. Через високі стрільчасті вікна виднілися мерехтливі зірки на чорному небі.

Аля рушила до кімнати. Але Недопопелюшка схопила її за руку.

— Зачекай! Ти знаєш, як до Недороля звертатися?

— Здається, треба казати «ваша величність»? — невпевнено ловила Аля. — Принаймні так зверталися до королів у казках.

— Ваша величність — це до справжнього короля! А до нашого — «ваша недоречність»!

— А хіба він не справжній? — здивувалася дівчинка.

— А! — зневажливо відмахнулася Недопопелюшка. Не король, а одна недоречність! Ну, ні пуху, ні пера тобі! — і вона залишила Алю саму.

Дівчинка навшпиньках наближалась до королівського ліжка. Їй здалося, що вона чує тиху музику.

Раптом перед нею впала тонесенька смужка світла, що вибивалася з щілини у запоні. Аля зазирнула в щілину, і перед її очима постала картина.

**РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ,
у якому Аля зустрічається**

з Недоролем Десятим

Посередині широченного ліжка сидів чоловічок у нічній сорочці та нічному ковпаку з китицею. Поруч у мідному свічнику горіла свічка. Він тримав у руках банджо і легенько перебирав струни. Потім вмостився зручніше і заспівав сумно-сумно:

Я нізащо
не признаюся
нікому,
що мені у замку
страшно так
самому!
Тільки місяць загляда у вікна чорні...
Ех, немає в мене друзів —
є придворні!

Поки Недороль співав, дівчинка розмірковувала, як озватися до нього, щоб він, бува, не злякався і не зчинив галасу.

Нарешті вона відважилася і тихенько прошепотіла:

— Ваша недоречні-і-ість!

Та Недороль Десятий все одно страшенно перелякався.

Він заверещав, шпурнув банджо вбік, аж воно жалібно забриніло, і почав швидко зариватися у свої подушки. Від страху підвивав і приказував:

— При-ри-риви-вид! Ва-ва-ва! При-йшов при-ри-риви-вид! Рятуйте! Ва-ва-ва!

І ось уже на ліжку замість короля височіла гора ковдр та подушок.

«Ох, як я ж його налякала! — жалкувала дівчинка. — Ще задихнеться там під подушками!»

І вона знову покликала:

— Ваша недоречність! Заспокойтеся, будь ласка! Я зовсім ні привид!

Недороль не відповідав.

— Вилізьте, ваша недоречність, вам же нічим дихати!

Знов мовчання. Аля розсердилася.

— Ваша недоречність, якщо ви зараз же не вилізете, я піду собі!

Купа заворушилась, і почувся голос:

— Як-кщо ти не при-ри-риви-вид, то доторкнися до моєї руки! — і з-під подушок висунулася тремтяча королівська рука.

Аля легенько потисла її. Тоді з-під ковдр вигулькнув спочатку ковпак, а потім і сам Недороль.

— Ді-ді-дійсно, начебто не при-ривид! — сказав він. — То хто ж ти?

— Звичайна дівчинка!

— Звичайних дівчаток не буває! Тобто не буває у моєму королівстві!

Нарешті Недороль виліз і сів, відсапуєчись.

— Ох-х-х, як ти мене налякала! — і він приклав до серця руку, — Я думав, що воно от-от вискочить! Мене вже давно так ніхто не лякав.

— Чому?

— Бо вже багато років сюди ніхто не заходить!

— Чому? — знову спитала Аля.

— Чому, чому! — розсердився Недороль. Потім підкликав Алю пальцем, нахилившись над нею, прошепотів: — Я їх боюся!

Оглянувся довкола й додав ще тихіше:

— Усіх боюся! Але найбільше, — Недороль зблід, наче крейда, — найбільше я боюся свого Першого Недорадника!

**РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля дізнається
про Державну Таємницю**

— А ти знаєш, чому я боюся свого Першого Недорадника? Він зазіхає на мою корону! — плаксиво сказав Недороль Десятий. — Мене рятує тільки те, що у нього немає голови! Але як тільки вона в нього з'явиться... — Недороль засмученими очима дивився на подушки.

— Як це — немає голови?! — вжахнулася Аля.

— Нема — і все! Його намалювала якась дівчинка спочатку з головою. Потім та голова їй чомусь не сподобалася і вона стерла її гумкою. А більше так і не малювала. От він і лишився без голови!

Раптом Недороль похопився, вирячив очі, підняв палець вгор і зашепотів:

— Але про це ніхто не знає! І ти про це нікому не кажи, бо... бо... бо...

Недороль затнувся.

— Бо це Державна Таємниця! — нарешті придумав він. — Знаєш, що буває за розголошення Державної Таємниці? — і Недороль рукою показав, ніби відтинає собі голову.

Прохальним голосом він запитав:

— Ти нікому не скажеш?

— Ні, ні, не бійтеся, ваша недоречність! Нікому!

Почувши таку відповідь, Недороль полегшено зітхнув.

Але видно, коли почав він відкривати державні таємниці, то не міг зупинитися, бо по-

змовницьки підморгнув Алі і поманив її за собою.

Відчинивши двері до Тронної Зали, Недороль підняв свічку над головою і освітив заглиблення у стіні — нішу. В ній стояли залізні лицарські лати.

— Бачиш цей шолом? — спитав Недороль, — Кожен ранок Перший Недорадник приходиться сюди і прилаштовує шолом собі на печі, замість голови. А увечері ставить його назад.

Аля піднялася навшпиньки і зігнутих пальцем обережно постукала по шолому. Усередині загуло, наче в порожній бочці.

— Але ж там порожньо! — здивувалася дівчинка.

— Ет! — роздратовано сказав Недороль. — Кого цікавлять такі дрібниці — повна в тебе голова чи порожня! Однак те, що Недорадник безголовий, мене рятує. Сама подумай — не може ж він одягти корону на залізну каструлю! Що-що, а голова у короля повинна бути в порядку. Принаймні зовні...

Він зітхнув.

— Скільки голів він уже переміряв! Це щастя, що жодна йому не підійшла!

— Як — переміряв?

— Звісно як. Накаже відрубати кому-небудь голову, а потім приміряє її, чи не підійде вона йому.

— А ви мовчите і дозволяєте йому робити такі жахливі речі?! — з обуренням вигукнула Аля.

— Отож і видно, що нічогісінько ти не тямиш у королівських справах! — розсердився Недороль.

**РОЗДІЛ ДВНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля дізнається,
з чого побудовано Недоладію**

Недороль всівся на першу сходинку трону і підпер голову рукою.

— Що я можу вдіяти, коли в його руках уся моя гвардія! А всі придворні так його бояться що навіть німіють, коли випадково зіткнуться з ним у коридорі.

— Як німіють? Назовсім?

— А то ж як!! Подивисься — ніби придворний як придворний. І говорить і сміється. А насправді він давно вже німий! Тому й доводиться тремтіти за свою корону, бо я можу її втратити разом з головою, — продовжував Недороль.

І він погладив себе по лисині, ніби переконуючись, що його голова ще на плечах.

— А чому ви не виженете його зі свого королівства?

— Аби ж то я знав, як це зробити! Країна ж зачарована. Дорогу звідси знає тільки карлик Недочеревик, що стягує сюди увесь оцей мотлох.

Тут Недороль затнувся, бо згадав, що й сам знаходиться в цій країні.

— Але я не мотлох! Я — король! У мене тільки корона зламана. Бо Вовці з другого класу

доручили полагодити її, я мав виступати у шкільному ляльковому театрі в казці «Піди туди — не знаю куди, принеси те — не знаю яке». А він, ледацюга, засунув мене разом з короною у темний куток майстерні. Вистава зірвалася, а мене притяг сюди Недочеревик, бодай він провалився на місці!

Недороль сердито засопів.

— Спочатку він стягував сюди тільки недороблені справи, потім цю країну зліпив, а тепер і за людей взявся.

— А з чого він її зліпив, ваша недоречність? — спитала Аля.

— Як з чого? З того, що люди не цінують, викидають! От, приміром, будується дім. Скільки битого скла, битої цегли, поламаних дощок залишається! Він усе це підбирає. Або трапилася пожежа — згорів ліс. Недочеревик тут як тут — щось пошепоче, і цей ліс уже в Недоладії. Річка висохла, ставок змілів... Люди гадають — куди вони зникли?! А вони вже тутечки!

— Із того, що ми губимо або викидаємо, він збудував отаку величезну країну? — вражено прошепотіла Аля. І згадала, як вона разом з татом після ремонту квартири винесла на смітник маленькі кахлі, вапно і навіть невеликий рулончик лінолеуму.

— Пхе! Величезна! Він і досі будує її! — вигукнув Недороль. І будуватиме, аж поки люди не навчаться хазяйнувати. Ось і зараз гасає по світу, як навіжений, і підбирає гожі шматки.

— А навіщо йому така країна, з недоробленого?

— Бо йому самому теж дечого не вистачає!

— Чого?

— Душі! От він і придумав собі таку країну, в якій у кожно чогось не вистачає! Серед таких людей і його вада стає менш помітною!

— А що це таке — душа?

— Гм-гм, — зам'явся Недороль, — я не скажу тобі точно, а достеменно знаю, що це навіть гірше, ніж бути без голови.

Аля зрозуміла, що Недороль не допоможе їй вибратися з Недоладії, бо й сам він не знає дороги звідси.

— Скоро знову на трон, — зітхнув Недороль. Але тут він помітив Аліне засмучене обличчя.

— Чому ти така сумна? — стурбовано запитав він.

І раптом сплеснув руками:

— Ой, ти, мабуть, страшенно голодна! Ти ж цілу ніч нічого не їла! — він схопив Алю за руку, примовляючи: — Ходімо, ходімо, у мене дещо є в спальні!

Недороль так поспішав, що плутався у довгій нічній сорочці. Він наступав на поділ і раз по раз падав. Аля, ледве стримуючи сміх, щоразу підводила його. Та не встигав він ступити двох кроків, як знову простягався на підлозі. Нарешті вони добралися до ліжка. Недороль почав щось шукати в подушках.

— Є! — задоволено мовив він і витяг з-під подушки вузлик. Побачивши, що Аля посміхається, зніяковіло пояснив:

— Розумієш, коли мені дуже самотньо, я лускаю горішки. Ліщинові. Тоді мені стає легше.

«Спробую й собі, коли повернуся додому», — подумала Аля. Бо згадала, як буває сумно, коли тато з мамою десь підуть і вона залишається на цілий вечір сама.

**РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля впізнає
Першого Недорадника**

Аля сиділа на ліжку поруч з Недоролем і гризла горішки. А він тим часом показував їй свої багатства, сховані в спальні Чого там тільки не було! І діапроектор, що показував діафільми, починаючи з кінця, і шахи та кості, у які Недороль грав сам з собою і флейта, і банджо, і навіть стара катеринка.

«Бідний Недороль, який він самотній!» — подумала Аля, дивлячись на ці скарби.

Коли зійшло півсонця, Недороль Десятий почав збиратися роботу. Зітхаючи, він одягнув мантию і з-під ковдри витяг половинку золотої корони. У короні було зроблено дірочку, крізь протягувався мотузок. «Ага! Він корону прив'язує цим мотузи щоб вона не падала!» — здогадалася Аля.

— Допоможи мені,— попросив Недороль.

Аля міцно стягла мотузку у нього під підборіддям і гарненько зав'язала бантиком.

— Отак буде добре! — втішно пробурмотів Недороль. Він був задоволений, що корона так міцно сидить на голові, хоч мотузок його трохи і тис.

— От ви й готові, ваша недоречність! А я вже, мабуть, піду.

З обличчя Недороля вмить збігла усмішка. Він скривився, мов збирався заплакати.

— То ти мене покидаєш? — прошепотів він. — А я думав, що ти назавжди залишишся в моєму замку!

— Ні, ваша недоречність! Я маю повернутися додому!

— Зачекай, зачекай! — раптом захвилювався Недороль. — Ти без допомоги не виберешся із замку. Тебе схоплять гвардійці і відведуть до Першого Недорадника. А він накаже відрубати тобі голову!

Алі не хотілося виказувати Недопопелюшку, і вона мовчала. Раптом Недороль вигукнув: «Еврика!», схопив Алю за руку і потяг до дверей Тронної Зали.

— Ваша недоречність, а що означає — еврика?

— Це означає, що я придумав, як зробити, який же я осел що раніше не додумався до цього! Але не відволікай мене, будь ласка, дурницями і слухай уважно.

— Кожного ранку, — схвилювано зашепотів він, — Перший Недорадник приходиться сюди по шолом. Поки він одягне його ти побіжиш по галереї. Там в кінці є маленькі дверцята до саду. А

там у кущах бузку є хвіртка. Через неї ти вийдеш у місто. Ось ключ, — і Недороль поклав дівчинці у руку маленького ключика. — Тільки обіцяй: якщо взнаєш дорогу з мого королівства то розкажеш і мені. Тс-с-с! Я чую кроки! Це він!

Аля так багато наслухалася про Першого Недорадника, що її дуже закортіло його побачити. Вона зазирнула в щілину між одвірком і дверима — і мало не скрикнула від подиву!

До Тронної Зали зайшов чоловічок, якого вона колись не домалювала у своєму альбомі! Тоді вона стерла йому обличчя гумкою, бо воно здалося їй жорстоким, і злим. А більше так і не намалювала, бо малювання їй страшенно обридло. Аля закинула і альбом, і олівці далеко в книжкову шафу і відтоді більше не брала їх до рук.

**РОЗДІЛ ЧОТИРНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля вирішує
йти у розвідку**

Алю настільки вразила поява недомальованого нею чоловічка, що вона геть забула, де знаходиться.

Та тут Недороль прошепотів:

— Не гай часу, він зараз вийде з Тронної Зали!

Аля поспішила до дверцят і щасливо вибралася з замку. Старанно замкнула за собою хвіртку, а ключик поклала до кишеньки в якій все ще лежала стрічка від другої кіски.

— Ну що? — зустрів її в дверях Недотелю Недоладько.

Аля засмучено промовила:

— Нічого, Недороль теж не знає дороги. Але не треба впадати у відчай, я дізналася, хто її напевне знає!

— Хто? — в один голос запитали Недоладько та Недоштанько, який саме надійшов.

— Недочеревик!

— Ха! Дізналася! — зневажливо пирхнув Недоштанько. — Задля цього не варто було пробиратися до замку!

Аля здивовано подивилася на Недоладька. Недочеревик ніколи нікому не покаже цю дорогу, — пояснив той.

— Треба примусити його! — вигукнула дівчинка.

— Ет, не вигадуй! — знову пирхнув Недоштанько. — Як же його примусиш?! Та він одним словом зітре тебе на порошок!

— Нічого, нічого, щось придумаємо! — заспокоїв його Недоладько. — Треба тільки дізнатися, де він живе.

— Здається, я знаю, — буркнув Недоштанько. — На пустирі, за містом, біля смітника стоїть маленький будінок без вікон і дверей. Якось я бачив, як з одного боку будиночка відчинилися двері, яких ще за хвилину там і не було. А з них вийшов Недочеревик.

Недоштанько перейшов на шепіт:

— Я одразу його впізнав, хоч раніше ніколи й не бачив! Тільки він один носить червоний ковпак. Крім того, на лівій нозі у нього не було черевика.

— Тоді спробуємо добратися до того будиночка! — сказала Аля.

— Я піду разом з тобою, одній небезпечно! — сказав Недоладько.

Хоч Алі було дуже страшно, проте вона розуміла, що вдвох з Недоладьком не зробить того, що задумала.

— Ні, ні, ти такий великий! Тебе одразу помітять звідусіль. А на мене, маленьку, ніхто не зверне уваги.

**РОЗДІЛ П'ЯТНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля проникає
до незвичайного будиночка**

Недоладько привів Алю на пустир.

— Я чекатиму тебе тут, — показав він на високі будяки, — поки ти не повернешся. Хай навіть мине сто років!

— Ну-ну, заспокойся! Так довго, думаю, тобі не доведеться чекати! — і Аля попростувала до будиночка з червоної цегли, що самотньо стояв на пустирі. Дівчинка двічі обійшла його. Та не знайшла навіть дірочки, аби можна було хоч зазирнути усередину. В розпачі присіла вона на камінь біля стіни.

— Якби тут з'явилися ось такі маленькі дверцята, щоб я могла в них пролізти, — сказала Аля і легенько провела пальцем у стіні.

І раптом там, де вона провела пальцем, справді з'явилися дверцята. Аля натисла ручку — і вони відчинилися.

Перед очима був довгий коридор з високими вікнами. Через вікно Аля побачила чудовий сад і велику-велику клумбу.

Дівчинка рушила коридором. З обох його сторін було багаті дверей. Кожного разу, взявшись за ручку дверей, Аля переконувалась, що всі вони були замкнені. Тоді дівчинка звернула в один з бокових коридорів, потім у другий, третій, а кінця їм не були видно.

Вона вже геть знесилилась і сіла на стілець, що невідомо звідки взявся у коридорі.

«Дивно, — подумала вона, — я добре пам'ятаю, що тут не було жодного стільця!» І раптом в голові сяйнула здогадка. Вона швиденько встала — і стілець зник! Тоді знову захотіла сісти — і стілець з'явився.

— Цікаво, чи всі бажання тут виконуються? — голосно промовила Аля. Їй дуже захотілося морозива. Так захотілося, що вона аж очі заплющила. А коли розплющила, у руці була порція пломбіру на паличці. Аля рушила далі, смакуючи недоладянське морозиво, проминула декілька дверей і враз зупинилася.

— А якщо я попрошу перенести мене додому?! — вигукнула вона. — Оце буде здорово!

Дівчинка вже було відкрила рота, але перед очима раптом по став стурбований Недоладько. Вона згадала його останні слова і уявила, як він чекатиме її на пустирі десять, двадцять і всі сто років.

— Ні, ні! — захвилювалась Аля, бо злякалася, що її бажану буде негайно виконане. — Ні, ні! Я тільки хочу дізнатися, як можна вибратися з Недоладії,— і почула в себе за спиною легенький шелех на підлозі. Оглянувшись, дівчинка побачила клаптик паперу, на якому було написано: «Інструкцію про перенесення дивись у чарівній книзі».

— Піду шукати чарівну книгу, — мовила Аля і поспішила далі.

Тут вона завважила, що береться вже за четверте морозиво. «Ну, ще одне — і все!» — дала вона собі слово.

Дівчинка сама незчулася, як опинилася перед дверима. Вони були замкнені.

— От якби мені ключ, — проказала вона, і враз щось дзенькнуло. Аля побачила під ногами ключ, підняла його і спробувала відімкнути двері. Замок тихо клацнув, і вона опинилася в темряві. Двері тихо зачинилися за нею.

— Я пропала! — похолола дівчинка. — Це пастка!

Очі поступово звикали до темряви. За кілька кроків вона побачила над самісінькою підлогою маленькі напівкруглі віконці що так нагадували розрізані навпіл кружальця лимона.

Аля присіла навпочіпки, заглянула у найближче віконце і побачила невеличку затишну кімнатку.

У каміні палахкотіли дрова. Посередині кімнати на столі лежал велетенська розкрита книга.

А на стільці за столом... Ой-ой! Аля навіть не повірила свої очам! На стільці сидів той самий чоловічок, якого вона вперше побачила вдома. Тільки тепер він не малесенький, а на зріст майже такий, як вона. На голові у нього червонів ковпачок. А на лівій нозі не було черевика.

Тепер Аля знала, що звати його — карлик Недочеревик.

РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ, у якому Аля читає чарівну книгу

Книга була величезна. І щоб перегорнути сторінку, Недочеревику щоразу доводилося підніматися із стільця. Нарешті він знайшов, очевидно, те, що шукав. Витяг з кишені окуляри і почав уважно читати. Потім щось записав на папірець, радісно потер руки і аж підскочив від задоволення.

За мить він заспокоївся, закрив книгу, підсунувся ближче до огню гріючи руки, щось тихо замуликав собі під ніс. Раптом Недочеревик замовк і глянув на годинник, що, як дві краплі води, був схожий на годинник з вежі королівського замку. Тільки у нього була ще й хвилинна стрілка. Годинник показував за кілька хвилин дванадцять.

Карлик заметушився, почав нишпорити по кишенях. З однієї витяг свого лівого черевика, узув його і... зник. Аля кинулася до дверей, але вони були замкнені, а ключ залишився в замку по той бік дверей.

— Ключ! Швидше, швидше! — вигукнула дівчинка. І слухала, чи не дзеленькне об підлогу. Але ні! У цій кімнаті бажання не виконувались. Аля зрозуміла, що вона замкнена.

Шукаючи порятунку, дівчинка згадала, що в кишені у неї лежить ключ від хвіртки з королівського саду. Вона спробувала відчинити двері ним. Яка радість — замок легко відімкнувся!

Але як же тепер дістатися до маленької кімнатки? Аля відімкнула вже декілька дверей, однак усі вони вели у ту кімнату, з якої вона щойно вийшла. З розпачу дівчинка ледь не заплакала. Адже карлик міг повернутися будь-якої миті. А вона так і не встигне прочитати чарівну книгу.

«А якщо спробувати знову...» — подумала Аля, підбігла до стіни і швиденько провела по ній пальцем. З'явилися дверцята. Дівчинка прочинила їх і нарешті опинилася в карликовій кімнаті... Вона підійшла до столу і на обкладинці книги прочитала:

— Спра-ва но-мер.

«Що за справономер такий?» — не зрозуміла Аля. А далі було написано: «ІНСТРУКЦІЇ ДО ЗАЧАРУВАННЯ І РОЗЧАРУВАННЯ». Аля перегорнула ще кілька сторінок і радісно скрикнула. Перед очима була «Інструкція № 12. Як перенестися з країни Недоладії»:

Рівно о 12 годині, коли хвилинка стрілка збіжиться з годинниковою, стати перед годинником королівського замку, доробити все що є у тебе недороблене, і проказати закляття:

І до-роби!
І до-пиши!
І роз-почни!
І не лиши!
І до-їдай!
І до-пивай!
І з Недо-ладії
ТІКАЙ!»

Щоб краще запам'яталось, Аля повторила закляття, Затем перегорнула сторінку. Далі зазначені були адреси. Серед них дівчинка прочитала й свою: вулиця Будівельників, 127, квартира 121. Вона пробіглась очима до кінця списку, до чистої сторінки на якій раптом почала з'являтися нова адреса — наче хтось невидимою ручкою швидко виводив літеру за літерою.

«Ага, справа номер, — здогадалась вона, — це і є та чарівні книга, куди записуються всі недороблені справи, а також адреси тих, хто їх не доробив. І тоді карлик взуває черевика, мчить туди і забирає недороблене в Недоладію!»

Отже, щоб повернутися додому, Алі треба стати на площі перед годинником, заплести другу кіску і, коли проб'є рівно дванадцяті, промовити закляття.

Перегортаючи сторінку за сторінкою, Аля звернула увагу, що у списку проти кожного прізвища стояли цифри: дев'яносто вісім, сімдесят шість, п'ятдесят чотири. Біля Алиного імені, що значилась у списку під номером один, була цифра сто і слово «перенесена».

Внизу дівчинка помітила написану дрібненькими літерами примітку: «До Недоладії переноситься лише той, хто не доробив рівно сто справ».

Під номером другим у списку стояло прізвище її сусіда — Сашка-Тишка і цифра дев'яносто дев'ять. Отже, йому лишилося не доробити тільки одну справу — і він опиниться у країні

Недоладії.

«Ні, не буде цього! — вирішила Аля. — Я всіх їх попереджу!»

Вона похапцем вирвала сторінку і заховала у кишеню. А тепер — швидше до Недоладька, поки не повернувся карлик!

Аля намалювала на стіні двері і вийшла у коридор, потім — на пустир. Двері за нею одразу ж зникли. Але тепер вона знала таємницю будиночка.

А до неї, всміхаючись, уже поспішав Недоладько.

**РОЗДІЛ СІМНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля спробувала
ще раз довести справу до кінця**

— Як довго тебе не було! — вигукнув Недоладько. — Я вже почав турбуватись.

— Я теж! — обізвався Недоштанько, виходячи з темряви ще з декількома недоладянами.

— А це ще хто? — спитала Аля.

— Хто, хто... — буркнув Недоштанько. — Це мої друзі. Вони пришли виручати тебе.

І тут з гурту виступила дивна чотирикутна бабуся. Голова її була обмотана великою квітчастою хусткою, кінчики якої, зав'язані вузликом над чолом, стирчали, як заячі вуха. Вузлики скріплювалися гвинтиком. У кожній руці бабуся тримала по великій картатій носовій хустинці.

Час від часу старенька витирала ними червоного і розпухлого носа. Бідолашна бабуся без угаву кашляла, чхала, крехтала і охала.

— Кахи-кахи, — почала вона. — Мене звати Недокватирка, а-ап-чхи! Ой, лишенько! Ми дізналися, що в місті з'явилася дівчинка, — о-ох, мій бідний поперек!.. — яка вміє доводити справу до кінця... — Бабуся голосно висякалася.

— Я не знаю, — знітилася Аля. — У мене тільки раз вийшло. Але скажіть, будь ласка, де ви так могли застудитися?

— О-ох, це довга історія, — зайшлася кашлем бабуся. І вона розповіла Алі, як одного разу тато попросив сина закрутити гвинтика на кватирці. А саме в цей час у дворі мав розпочатися футбольний матч. А хлопчик був капітаном команди. А яка ж гра без капітана? Хлопець недокрутив гвинтика і гайнув у двір.

— И ось я тут. А через цей протяг у мене постійний нежить, кашель, бронхіт, радикуліт і немає жодної кісточки, яка б не боліла. — закінчила бабуся сумну оповідь.

— И все через отой недокручений гвинтик? — запитала Аля.

— Через нього! — підтвердила Недокватирка.

— Чому ж ви його досі не закрутите? — обурилася дівчинка.

— Ми не вміємо! Кахи-кахи. Ми тому й прийшли... Може ти нас навчиш?

— Зачекайте хвильку! — Аля знову кинулась до будиночка. Добігши, вона зайшла усередину і голосно проказала: — Викрутку! — і в ту ж мить у неї в руці з'явилася невеличка викрутка. Повернувшись, дівчинка рішуче взялася до роботи. Спочатку викрутка не слухалась її, а капосний гвинтик весь час вивертався. Але ось останній оберт — і Аля полегшено зітхнула. На серці стало радісно, як тоді, коли вона пришила крильце бабці.

Тої ж миті бабуся Недокватирка перестала кашляти і чхати. Не тямлячи себе від радості, вона обмацувала поперек, руки, ноги і примовляла:

— Ой! Не болить! Ніде не болить! І ніде не крутить! І не стріляє! — і вона кинулася цілувати Алю.

Усі вирушили до Недотелю. Там вони розсілися за довгим дерев'яним столом. Аби їх ніхто не потурбував, Недоштанько повісив на дверях табличку «Зачинено на переоблік». І Аля почала розповідь.

— А знаєте, хто недомалював Першого Недорадника? Я! І я придумала, як позбавити вашу країну від нього! Тільки повернуся додому, одразу домалюю йому голову, і він зникне назавжди!

— От так компот! — радо вигукнув Недоладько. — Невже це можливо?!

— Ще й як можливо! — запевнила його Аля. — А тепер нам треба знайти годинникаря, який би полагодив хвилину стрілку на годиннику королівського замку!

— Я знаю такого, — обізвалася Недокватирка. — Його звати Недождень. Він живе у маленькій комірчині на тій самій вежі з годинником. Але чи зможе він полагодити?

— А чому не зможе?

— Та він уже, напевно, забув, як це робиться! А ще боятиметься, що його вистежать шпигуни і донесуть Першому Недораднику. А той накаже відрубати Недожденю голову!

— За що?

— За те, що він взявся довести діло до кінця!

— Шпигуни стежать за нами всіма!

— І доносять Недораднику!

— Тоді гвардійці хапають...

— І відрубують голову... — перебиваючи один одного загомоніли всі разом.

— Що ж робити? — засмутилася Аля.

— Нічого, не сумуй, щось придумаємо! — підбадьорив її Недоладько. — Спочатку проберемося до замку і умовимо годинникаря полагодити годинника.

**РОЗДІЛ ВІСІМНАДЦЯТИЙ,
у якому Аля потрапляє**

до рук Першого Недорадника

Аля з Недоладьком знову подалися до королівського замку. Двері їм відчинила заплакана Недопопелюшка.

— Що сталося? — стурбувалася Аля.

— Перший Недорадник наказав відрубати голову Головному Недокухарю нібито за те, що королю на обід він подав круті яйця. Але це ж неправда, я сама перевіряла, — схлипуючи, розповіла Недопопелюшка. — Недокухар був такий добрий! Він завжди пригощав мене ласощами з королівського столу! — і Недопопелюшка залилася слізьми.

— Цить, не плач! — заспокоїв її Недоладько. — Скоро цьому настане кінець.

Недопелюшка кулачками витерла мокрі щоки і з надією подивилася на свого приятеля. А Недоладько, розповівши усі останні новини, запитав:

— Може, ти знаєш, де живе годинникар?

— Звичайно, знаю! Адже я щодня ношу йому обід! Я знаю до нього найкоротшу дорогу! Ходімо!

Недоладька вони залишили на кухні, порадивши йому видати себе за нового Головного Недокухаря, якщо прийдуть гвардійці.

Недопелюшка вела Алю незліченними залами старого замку. Вони дуже поспішали. І все-таки перед одними дверима їм довелося зупинитися. У кімнаті, через яку треба було переходити хтось був. Навшпиньки підкралися вони до дверей і побачили Першого Недорадника. Він складав до високої шафи сувої королівських наказів і наспівував пісеньку:

Порожня голова — не диво.
І з нею можна жить щасливо.
Думки до неї не приходять.
І мрії з розуму не зводять.
На плечах дуже легко
щодня її носить!
А головне — вона ніколи ні від чого
не болить!

Тут Недорадник повернувся, і Аля з жахом побачила через підняте у шоломі забороло обличчя, точнісінько таке, яке вона на своєму малюнку стерла гумкою, — хиже і зле. Аля схопила Недопопелюшку за руку і схвильовано прошепотіла:

— Дивися, дивися, у нього обличчя, яке я стерла!

— Яке обличчя? — здивувалася Недопопелюшка.

— Там, у шоломі!

— Та шолом же порожній! У ньому нічого немає!

«Виходить, Недопопелюшка не бачить його обличчя! — зрозуміла Аля. — І ніхто не бачить! Тільки я!»

У Алі по спині забігали мурашки — чи то від страху, чи то ви морозива. Не треба було стільки їсти! Мабуть, починався нежить, бо дівчинка так голосно чхнула, що в порожній залі загуло.

Недорадник підстрибнув до дверей, розчахнув їх і схопив Алю за руку.

**РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТИЙ,
у якому Недороль Десятий підписує
наказ про Аліну страту**

— Ти хто така і що тут робиш? — злісно просичав Перший Недорадник.

Аля вирішила краще померти, аніж виказати друзів.

— Еге! — криво посміхнувся він. — Здається, я знаю, хто ти така! Мої люди донесли мені, що в місті з'явилося дівчисько, яке будь-що хоче вибратися з нашого прекрасного королівства! Звідсі не повертаються, запам'ятай! — і він зловтішно зареготав, а потім гукнув: — Гей, сторожо!

У коридорі почувся брязкіт зброї, і до кімнати вбігло двоє гвардійців. Вони тримали списи і широкі щити.

Але ж і чудернацькі були ті солдати в старих, іржавих, погнутих залізних латах! У одного замість шолома на голові стирчала стара зелена каструля без дна. За щит йому правила покришка від виварки, а за спис — якась пласка залізьяка. Чомусь дуже знайомою видалась Алі та залізьяка: з одного боку вона кінчалася стрілкою, а з другого — кружальцем з чотирикутною діркою посередині.

У другого гвардійця до грудей була міцно припасована дерев'яна дощечка, на якій куховарки кришать цибулю. А замість списа він тримав держак від граблів з прив'язаною на кінці виделкою.

— Охороняти, як Державну Таємницю! — наказав їм Перший Недорадник, показуючи на Алю. — Кроком руш за мною!

І він пішов попереду. Вони зайшли до Тронної Зали, серед якої на троні сидів Недороль Десятий. Навколо трону ходили, стояли і розмовляли придворні, від чого у Залі стояв страшенний гармидер.

Але як тільки грюкнули двері, запала тиша. Всі з острахом подивилися на Першого Недорадника.

Та найбільше перекошилося від жаху обличчя Недороля Десятого. Його біла лихоманка, від чого корона з'їхала йому аж на очі.

— Ваша Недоречність! — звернувся до нього Недорадник. — Державна зрада! — і показав на Алю.

Почувши це і побачивши Алю, Недороль затремтів ще дужче.

Він злякався, що Недорадник прийшов відібрати у нього корону. Корона раптом злетіла з голови і поторохкотіла сходами трону. Очі у Недорадника спалахнули, і він шулікою кинувся її наздоганяти. Та Аля випередила його, схопила корону і віддала Недоролю.

Тремтячими руками той знову зав'язав мотузок, полегшено зітхнув і вдячно глянув на дівчинку. Перший Недорадник почервонів від люті, повернувся до трону і повторив:

— Державна зрада, ваша недоречність! Підпишіть наказ про страту! — і гукнув: — Першого Недописаря сюди!

«Ось зараз, зараз Недороль накаже мене відпустити!» — подумала Аля.

До трону підійшов Перший Недописар. Під пахвою він тримав цілий стос якихось папірців. Аля придивилася і побачила що це бланки наказів про страту. На них залишалося поставити ім'я засудженого та королівський підпис — і наказ готовий.

Перший Недорадник взяв бланк і написав: «Невідома небезпечна особа, яка приховує своє справжнє ім'я». Потім подав його Недоролю.

І Аля з жахом побачила, як Недороль тремтячою рукою підписав наказ.

Задоволений Недорадник згорнув наказ трубочкою, гукнув гвардійців і гучним голосом розпорядився:

— У підземелля їй! Пильнувати, як зіницю ока! Завтра, рівно о дванадцятій годині, їй відрубують голову!

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТИЙ,
у якому Аля опиняється
у підземеллі**

А куди ж поділася Недопопелюшка? Невже вона злякалася і покинула дівчинку в біді?

Ні! Не покинула.

Коли Перший Недорадник схопив Алю за руку, Недопопелюшка кинулася на допомогу. Та в цю мить її саму хтось боляче шарпнув за рукав, затулив долонею рота і потяг за двері. Звичайно, це був Недоладько! Він не залишився на кухні, а назирці пішов за ними, щоб допомогти, як буде треба.

— Тс-с-с! — приклав Недоладько пальця до губ і пояснив: — Ти нічим їй зараз не допоможеш. Гвардійці одразу ж схоплять і тебе. А разом ми щось, може, і придумаємо. От такий компот!

Він визирнув з-за дверей. У кімнаті вже нікого не було.

— Ходімо, — сказав Недоладько. — Треба рятувати Алю.

Тим часом гвардійці відвели Алю до підземелля. Залізні ґрати перегороджали його на дві нерівні половини: у меншій сиділи засуджені, у більшій розклав своє знаряддя кат. Аля з жахом розглядала те знаряддя.

Тут були різні сокири — маленькі, більші і дуже великі; з короткими і з довгими ручками, з вузькими і з широкими лезами, прямими і загнутими з боків. На гачку висіло вбрання ката — червоний ковпак з вирізами для очей.

Гвардійці замкнули за Алею залізні двері і мовчки всілися на краєчок широченної плахи, що стояла найближче до ґрат.

Дівчинка присіла на оберемок соломи, що правив за ліжко.

«Дивно! — думала вона. — Той чоловічок, якому я колись не домалювала голову, тепер наказав відрубати голову мені!».

Її сумні думки перервали чийсь кроки — то прийшов кат. Аля одразу впізнала його. Він мав

величезні закрубілі руки і маленькі примружені очі.

Кат наблизився до ґрат. Улесливо кривлячись і огидно хихикаючи, звернувся до Алі:

— Чого ти сидиш там у кутку? Хи-хи. Підійди ближче. Я — королівський кат. Хи-хи. Я прийшов, щоб приміряти сокиру до твоєї шиї! Хи-хи! Щоб завтра не гаяти часу. Щоб швиденько — раз-раз і готово! Хи-хи. Треба, щоб все йшло як по маслу. Я люблю свою роботу. А у того, хто любить свою роботу, — все завжди проходить гладенько! Хи-хи!

Він був такий бридкий, що Алю аж пересмикнуло. Побачивши, що дівчинка дивиться на нього з відразою, кат знову захихотів:

— Хи-хи-хи! Не дивись на мене так, не дивись! Знаєш, хто я? Я друга людина у королівстві після Першого Недорадника! Мене всі бояться! Хи-хи! А ще я єдина людина у королівстві, якій дозволено доводити свою справу до кінця! Хи-хи-хи-хи!

Та раптом він перестав реготати і жалібно сказав:

— А я не такий уже й поганий! Я добрий! Ти думаєш, мені тебе не шкода? Ще й як! Але що вдієш — така робота!

І він знову захихотів:

— Я бачу, ти не хочеш підійти ближче. Нічого, нічого, не вставай! Ти, напевно, втомилася. Я вже й так бачу, що тобі підійде ось ця любонька! — і він підняв угору невеличку сокиру з коротким держакком.

Кат провів пальцем по її лезу і стурбовано пробурмотів: «Треба трохи підгострити!». Витяг з кишені точило, присів на плаху і заходився біля роботи, наспівуючи:

Всі чомусь мене обходять стороною.
І ніхто не привітається зі мною.
І ніхто мені руки не подає —
всі не люблять ремесло моє!
І чому,
чому такий я нещасливий?!
Я страшенно ж,
я страшенно жалісливий!
І коли когось я страчу —
усередині я плачу!
Ну чому,
чому такий я жалісливий?

Нагостривши сокиру, він змахнув з ковпака невидиму порошок і попрямував до дверей.

На порозі кат обернувся до Алі і сказав:

— Я пішов! Хи-хи! До скорої зустрічі завтра вранці! Спи спокійно! Хи-хи-хи-хи!

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ПЕРШИЙ,
у якому Аля, якби вона не спала,
могла б почути дивну розмову**

Гвардійці сиділи мовчки, втупивши очі в Алю. Щоб не бачити їх, дівчинка відвернулася до стіни. Стомлена, вона скоро заснула.

Гвардійці довго сиділи нерухомо. Почувши рівне Аліне дихання, один з них, намагаючись не бряжчати залізяччям, повернув голову до другого. Він мовчки дивився на товариша, покручуючи лівого вуса, бо правого у нього зовсім не було. Другий гвардієць удавав, що не помічає його погляду. Він навіть намагався втягти голову в каструлю, що правила йому за шолом.

Тоді перший тихенько кахикнув.

— Умгу-умгу-умгу! — загуло в каструлі.

Перший гвардієць сердито прошепотів:

— Та зніми ти того клятого казанка!

Другий обережно зняв каструлю і поставив на кам'яну підлогу. Стало видно, що у нього тільки половина бороди.

— Бодай вона згоріла, така служба! — теж пошепки поскаржився він.

— Та не крути, не крути, Недобородо! — сказав перший.

— Ну чого ти прискіпався, Недовусе? — сердито запитав другий.

— Вона ж зовсім ще дитина! — докірливо мовив Недовус.

— А що тобі до того? Чи теж закортіло туди? — і Недоборода показав на ґрати.

Обидва замовкли.

— Дітей почав хапати! — через хвилину з обуренням в голосі обізвався Недоборода.

— Отож я ж і кажу! — знову жваво повернувся до нього Недовус.

І тут наче змовившись, вони разом встали і пішли до залізних дверей.

Недоборода встиг вставити ключ у замок, коли почулися кроки. З переляку залишивши ключ у дверях, гвардійці кинулися назад. Недоборода поспіхом насунув на голову каструлю і всівся поруч з товаришем.

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ,
у якому в підземелля спускається
Недороль Десятий**

Двері тихенько прочинилися. По сходах, крадучись, спускався Недороль Десятий. Щоб не зачепитися бува і не впасти, він перекинув поділ довгої сорочки, наче плащ, через руку.

Гвардійці полегшено зітхнули. Боялися вони тільки Першого Недорадника.

Недороль Десятий підійшов до ґрат. Підняв свічку і почав вдивлятися у темний куток в'язниці, де спала Аля.

— Дівчинко! Звичайна дівчинко! — покликав він.

Аля прокинулася і, побачивши Недороля, радісно всміхнулася. «Він прийшов, щоб випустити мене з в'язниці!» — подумала вона і підійшла до ґрат.

— Ваша недоречність, двері он там!

— Які двері? — перелякано запитав Недороль.

— Але ж ви прийшли, щоб визволити мене?

— Ні, ні! Що ти! Я прийшов, щоб подякувати тобі за те, що ти врятувала мою корону, і... і... щоб попроситися.

— Як? І ви мене не випустите звідси?

— Ну подумай сама, які дурниці ти говориш! — роздратовано промовив Недороль. — Якщо я випущу тебе сьогодні, Перший Недорадник завтра ж посадить сюди мене!

— А звідки він дізнається?

— Та йому розкажуть... — Недороль оглянувся, ніби шукаючи того, хто це зробить, і побачив гвардійців. — Та йому ж розкажуть навіть ось ці солдати!

Гвардійці, що сиділи напівсонно, заворушилися. Їхнє залізччя забряжчало, і той, що з одним вусом, голосно спитав:

— Ти щось чуєш, Недобородо?

— Я зовсім нічого не чую. І навіть нічого не бачу, Недовусе! — і при цьому втягнув голову в плечі так, що вона зовсім заховалася в каструлю.

— Гм, дивно! Я теж нічого не чую і не бачу! — проказав Недовус.

Недороль притулився до ґрат і швидко зашепотів:

— Не вір, не вір їм! Вони прикидаються! А завтра ж побіжать до Першого Недорадника і викажуть мене! Мені дуже тебе шкода, але я боюсь... боюсь... — і він почав задкувати до виходу.

Та раптом зупинився на півдорозі і, скривившись, щоб не заплакати, промимрив:

— Мені ніхто ніколи так гарно, бантиком, не прив'язував корони! — і зник за дверима.

Гвардійці презирнулися і зітхнули. У підземеллі запала тиша.

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТІЙ,
у якому Недопопелюшка
приходить Алі на допомогу**

І знову двері підземелля тихенько зарипіли і прочинилися, пропускаючи Недопопелюшку.

Гвардійці, побачивши її, відвернулися від дверей і вступили в протилежну стінку.

Недопелюшка навшпиньках підійшла до ґрат і покликала Алю.

— Це ти?! — радісно підстрибнула дівчинка.

— Тс-с-с! — Недопопелюшка приклала палець до губів.

Гвардійці завовтузилися, і один з них сказав.

— Я щось нічого не чую, Недобородо! А ти?

— Я теж! І навіть не бачу! — відповів другий.

Недопелюшка полегшено зітхнула і схвильовано сказала:

— Не падай духом! Ми тебе виручимо! Ніч довга всі в замку вже поснули, а Недоладько пішов у місто по допомогу.

— Слухай уважно, Недопелюшко! — відповіла їй Аля. — Перш за все треба сховати голову Першого Недорадника

— Як це — сховати?

— Дуже просто. Проберись до Тронної Зали, там за тронем є ніша. У ній заховані лицарські лати. Шолом Недорадник кожного ранку прилаштовує собі на плечі замість голови. А ввечері знімає і кладе у нішу. Зараз ніч. Отже, шолом можна переховат в інше місце.

— А для чого його ховати? — все ще не розуміла Недопелюшка.

— Ну як ти не розумієш! Без голови Недорадник не зможе наказати катові відрубати мені голову. — Аля перевела подих. — А потім, — продовжила вона, — невідомо, чи встигне годинникарь полагодити годинника до дванадцятої години. Недорадник накаже гвардійцям схопити його і відрубати голову теж.

— Тепер я все зрозуміла! — вигукнула Недопелюшка. — А зараз треба дізнатися, у кого ключ від твоєї в'язниці.

По цих словах гвардійці знову забряжчали своїм залізччям і один з них сказав:

— Здається, ти залишив ключ у замку, Недобородо?

— Еге ж, у замку, — відповів той.

— І двері можна відімкнути?

— Звичайно!

Недопелюшка підбігла до дверей. І радісно ойкнула, бо в замку справді стирчав ключ.

Вона відімкнула двері, схопила Алю за руку, і вони побігли до виходу з підземелля.

У тиші щось знову забряжчало і почувся голос одного з гвардійців:

— Ти чув що-небудь, Недобородо?

— Анічогісінько! І навіть зовсім нічого не бачив! — відповів той.

І в голосі його вчувалася лукава посмішка.

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ,

**у якому виявляється, що полагодити
годинник неможливо**

У замку справді всі давно спали. Недопопелюшка з Алею обережно пробиралися темними кімнатами і коридорами. Тільки місяць і зірки світили їм у величезні чорні вікна. Та ще було чути, як на вежах перегукуються вартові. Їхні кроки відлунювали під арками.

А дівчаткам здавалося, що за ними хтось женеться. Вони міцніше стискували одна одній руку і поспішали далі.

Нарешті вони дісталися Тронної Зали і підійшли до ніші. У ній, поблискуючи у місячному сяйві, стояли лати. Шолом був на місці

Всередині у Алі похололо. На мить їй здалося, що з щілини над заборолом за нею стежать холодні і лихі очі Першого Недорадника. Аля зібралася з духом і підняла забороло. Шолом був порожній. Дівчинка зняла його і завагалася.

— Куди ж його сховати? — міркувала вона. — А! Придумала! — і потягла Недопопелюшку у спальню Недороля Десятого.

Вони підкралися до королівського ліжка і відхилили завісу. На ліжку солодко спав Недороль. Аля швидко сховала шолом по під подушки.

— Тут його нізащо не знайдуть! — задоволено мовила вона. — А тепер — швидше до годинникаря!

Годинникар Недождень жив у маленькій комірчині під самісіньким дахом центральної вежі. До неї вели гвинтові сходи, якими оберталися зубчасті колеса велетенського годинника.

Він уважно вислухав Алю і схвильовано заметушився по комірчині.

— Яке нещастя! Яке нещастя! — приказував він і хапався руками за голову.

Недопопелюшці ледве вдалося його заспокоїти.

Годинникар впав на стілець і розпачливо подивився на Алю.

— Я так і знав, — мало не плачучи, сказав він, — що ця стрілкака колись знадобиться! Я так беріг її! І ось тепер... тепер я нічим не можу вам допомогти! Бо вчора її у мене хтось поцупив!

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ П'ЯТИЙ,
у якому всі вирушають
на розшуки стрілки**

Це справді була прикра новина. Адже без стрілки годі й думати про полагодження годинника. А без годинника Алі нічого й мріяти про повернення додому. Всі зажурено мовчали.

Та ось Аля підвела голову і в її очах засвітилася надія.

— А яка вона, ця хвилинна стрілка? — спитала дівчинка, бо згадала дивний спис одного з гвардійців, які охороняли її у в'язниці.

— Це довга пласка залізьяка, загострена з одного кінця. На другому кінці у неї дірочка, у яку просувається вісь, — пояснив Недождень.

— Здається, я пригадую, де бачила її! — і Аля розповіла про спис.

— Швидше туди! Це напевно стрілка! — нетямився на radoщах годинникар.

Вони вийшли з комірчини. Вже сходило сонце, і починався новий день.

Поминувши кілька кімнат, усі помітили, що у замку діється щось незвичайне: назустріч їм бігли гвардійці. На превелике дивування, вони зовсім не звертали на Алю уваги. Навпаки, здавалося, що гвардійці самі від когось тікають, скидаючи з себе лати і шпурляючи зброю. Придворні, з перекошеними від жаху обличчями, тягли за собою якісь вузли та валізи. Всі вони бігли із замку і зникали у кривих вуличках міста.

Аля з друзями почала спускатися до підземелля і наштовхнулася на ката. Він прожогом промчав повз них і зник за поворотом галереї.

А в підземеллі на них чекала ще більша несподіванка! Все катове начиння було поперевернуте і розкидане, наче тут промчався ураган. А двоє знайомих нам гвардійців спокійнісінько чатували біля в'язниці. За ґратами з кутка в куток, наче розлючений тигр, бігав Перший Недорадник... без голови! Час від часу він кидався на ґрати і тряс їх, намагаючись зламати.

Аля і Недопопелюшка завмерли від несподіванки і дивилися на цю вражаючу картину. А Недождень тим часом, щось радісно вигукуючи, накинувся на одного з гвардійців і почав виривати у нього з рук списа. Солдат не чекав такого нахабства і тому відчайдушно боронився. Його товариш кинувся йому на допомогу. Невідомо, чим би все це скінчилося, якби Аля не отямилася і не підбігла до них.

— Недобородо, Недовусе, це ж ми! Невже ви нас не впізнали?

Недовус відпустив годинникаря. Все ще неприязно поглядаючи на Недожденя, Недоборода, відсапуючись, пробурмотів:

— А чого він, оце саме, кидається, наче тигр!

За хвилину все з'ясувалося. Аля розповіла гвардійцям, навіщо їм цей дивний спис. Недоборода сам простяг його годинникареві зі словами: «Візьми, друже!»

— Та й взагалі,— сказав Недовус, — я бачу, що настав час скидати з себе це залізччя.

А Перший Недорадник оскаженіло тряс ґрати в'язниці.

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ШОСТИЙ,
у якому ми дізнаємося, чому Перший Недорадник
опинився за ґратами**

Справді, як же Перший Недорадник опинився за ґратами?

Вранці він як завжди, пішов до Тронної Зали, щоб одягти шолом. Обнишпорив усю нішу — шолом зник! Оскаженівши, Перший Недорадник став бігати по замку і з кулаками кидатися на всіх, хто траплявся йому на очі. Переляканий начальник гвардійців утік із замку. Залишившись без командира, солдати покидали зброю і теж подалися навтьоки.

Безголовий Недорадник спустився у підземелля. Він порозкидав усе катове знаряддя, вибрав найбільшу сокиру і кинувся до в'язниці, щоб відрубати Алі голову.

Та за ним спостерігали Недоборода і Недовус. Коли Перший Недорадник заскочив за ґрати, вони швиденько зачинили за ним залізні двері. Тепер він був не страшний нікому!

Саме в цей час у підземелля спустився кат. Але замість Алі він побачив за ґратами Першого Недорадника, та ще й без голови'!

За своє життя кат немало бачив голів без тулубів й тулубів без голів. Але щоб тулуб без голови отак вистрибував і вимахував руками — таке він побачив уперше в житті! Він вирішив що ремеслу його настав кінець, і теж дременував із замку.

А Недороль Десятий визирнув зі спальні і побачив навкруги страшений переполох. Він зарився у ліжко, наче у копицю сіна і тремтів від страху так, що все ліжко ходило ходором.

Його довго шукали, аж поки хтось зазирнув у ліжко і витяг звідти зеленого від переляку маленького чоловічка, у якому ледве можна було впізнати Недороля Десятого.

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ СЬОМИЙ,
у якому Аля не впізнає
деяких давніх друзів**

Годинникар зі стрілкою спокійно повернувся на вежу. Не гаючи часу, він заліз на циферблат велетенського годинника. Аля і Недопопелюшка подавали майстру інструменти.

Годинникові цифри радісно усміхалися дівчаткам, наче давнім знайомим. І знімали капелюхи, коли майстер постукував по дзвінким молоточком: дзень-ззень, дзень-ззень! На циферблаті відчинялися віконечка і звідти нетерпляче визирали хвилини і секунди. Їм дуже хотілося скоріше на волю! А поважні години сварили їх, щоб не заважали майстру працювати.

І щасливий годинникар заспівав! Години, хвилини і секунди йому підспівували!

А цифри танцювали...

Тож кожна година —
неначе людина.
Вона циферблатом крокує
невпинно.
Тому ти годині
іти помагай,
тому ти ніколи
її не вбивай!
А коли щодня і щогодини
не втрачаєш ти ані хвилини —
стане другом диво-циферблат,
і в ділах у тебе буде лад.

І ось уперше за багато років годинник почав вибивати час. З гарним мелодійним передзвоном відбивав він дев'яту годину ранку. Аля і Недопопелюшка слухали його і дивилися з бійниці вежі на місто. Воно лежало перед ними, наче на долоні.

Раптом до них долинув невиразний гомін — то на площі нуртував натовп. А попереду йшов Недоладько.

Недопопелюшка потягла Алю вниз, схвильовано вигукуючи:

— Це Недоладько, Недоладько прийшов!

Недоладько дуже зрадів, коли побачив, що дівчатка живі та здорові.

— А ми прийшли визволити тебе, — звернувся він до Алі.

Аля обернулася і впізнала багатьох знайомих недоладян. Потім знову перевела погляд на Недоладька і, раптом щось згадавши, наказала:

— Стій тут і чекай мене!

Дівчинка побігла на кухню, знайшла у каміні кілька холодних вуглинок, міцно затисла їх у кулаці і поспішила назад.

— Стань отут, Недоладьку, — хвилюючись попросила Аля. — Зніми, будь ласка, капелюха і повернися обличчям до сонця. — Вона поставила Недоладька впритул до кам'яного муру і взяла вуглинку в руку. Намалювала йому друге вухо, підправила ніс, продовжила ліву ногу, яка здавалася дещо коротшою.

Проте у зовнішності Недоладька чогось не вистачало. Що ж вона забула? Так, ямочку! Тремтячою рукою дівчинка торкнулася Недоладькового підборіддя...

І сталося диво! Перед Алею стояв стрункий, гарний хлопець. Його неважко було пізнати, бо на обличчі світилися щирі очі та добра і лагідна усмішка.

Аля вся сяяла від задоволення.

Хтось торкнувся її руки, і дівчинка побачила Недовуса, який стояв поруч і благально дивився на неї. Аля зрозуміла все без слів і швиденько домалювала йому правого вуса. Він одразу ж звеселів і, взявшись у боки, пішов у танок.

Ось коли Алі довелося попрацювати!

Недоладяни тісно обступили її. Знадобилися не тільки Алина голка з ниткою, але й викрутка і вуглинка та ще багато інстструментів, що їх поносили недоладяни.

Сонце підбилося височенько, та Аля все ще доробляла — малювала, закручувала, прибивала.

А коли нарешті спинилася перепочити, побачила, що навкруги кипить робота. Недоладяни вже самі допомагали один одному. На площі стояв гамір: там щось прибивали, там пиляли, там клепали. І всюди сяяли усмішки! Усмішки, яких раніше так не вистачало усій країні!

Нарешті Аля згадала про годинник. Його стрілки показували за п'ятнадцять хвилин дванадцятую. Вона побігла шукати Недоладька. Він саме щось пиляв разом з Недоштаньком, у якого штани вже мали обидві холоші.

— Ну от, — сказала їм Аля, — Тепер я спокійно можу повертатися додому. Адже я навчилася доробляти все, що починаю! Ходімо швидше до годинника, бо у нас обмаль часу! Кличте усіх, хто хоче покинути країну Недоладію.

Та Недоладько, опутивши голову, знічено переминався з ноги на ногу. Не поспішав.

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМИЙ, у якому настає час прощатися

Аля помітила, що Недоладько поводить дивно.

— Що сталося? — поспитала дівчинка.

— Річ у тім, що ми вирішили не покидати Недоладію, — винувато признався Недоладько. — От такий компот! Коли ти повернешся додому і домалюєш Недорадника, він назавжди зникне з цієї країни. А Недороля ми примусимо тут працювати, доробимо все, що у нас ще не дороблено, і заживемо на славу! Бо це наша батьківщина! Та й не хочеться розлучатися, бо ми всі тут зріднилися! — додав він, обвівши поглядом площу, і посміхнувся. — А ти неодмінно повертайся додому. Тебе там ждуть — не дождуться. А Недопопелюшка... — і в очах його відбилась тривога, — Недопопелюшка, нарешті, стане принцесою. Ось, — він вийняв пазухи кришталевий черевичок, — ось другий черевичок для неї.

— Але я зовсім не хочу перетворюватися на принцесу! — вигукнула Недопопелюшка і тупнула ногою.

Аля озирнулася і зацікавилася з подиву. Перед нею стояла чистенька дівчина у звичайних черевичках і звичайній сукні. І така гарна — у сто разів краща від найкращої принцеси!

— Я теж залишаюся тут! — сказала Недопопелюшка, і Недоладькове обличчя знову засяяло.

— А що ж буде з Недочеревичком? — раптом згадала Аля.

— А що зможе заподіяти нам карлик, коли ми разом? — усміхнувся Недоладько. — Нехай і далі переносить сюди недороблені справи і записує адреси тих, хто їх недоробляє. Але, звичайно чим менше буде недороблених справ, тим легше нам буде тут. От такий компот!

— Тоді будемо прощатися, — зажурено мовила Аля. — Я б ще залишилася, але треба негайно попередити Сашка та інших дітей. Прощавай, Недоладьку! — Аля піднялася навшпиньки і поцілувала його в щоку. — Не плач, Недопопелюшко! — втішила вона подругу, хоча у неї самої на очах бриніли сльози. — Не забувайте мене! Я вас ніколи не забуду!

Вона глянула на годинник. Стрілки показували за одну хвилину дванадцять. Аля витягла з кишені стрічку і швиденько заплела косу.

Годинник почав відбивати дванадцять.

І до-роби!
І до-пиши!
І роз-почни!
І не лиши!
І до-їдай!
І до-пивай!
І з Недо-ладії
Тікай!

проказала дівчинка і опинилася вдома.

Вона сиділа на підлозі у своїй кімнаті. Все було, як і раніше.

«Неначе у ракеті!» — подумала Аля. Підвелася з підлоги і знайшла у книжковій шафі старий альбом з недомальованим чоловічком. Дівчинка взяла олівець і почала домальовувати йому голову.

У кімнаті було тихо. Тільки олівець шурхотів... І Аля мимоволі почала наспівувати пісеньку, яка склалася сама:

Бувають ще на світі
справжнісінькі дива:
під гумкою зникає
у когось голова!
Комусь не вистачає
то серця, то руки,
з'являються на світі
недо —
 чере —
 вики.

Бувають чудеса
справжнісінькі на світі!
Виходить, ти і я
за все-усе в одвіті?
Що тут не доробив —
отам вилазить боком!
Буває, що добро
з одним виходить оком!
А чесність — без руки,
а правда — без ноги!
Буває, що і з друзів
виходять вороги!
От і виходить — перше
гарненько поміркуй,
а потім вже —
не допиши або не домалюй!

Аля дуже старалася. Однак обличчя у чоловічка знову, як і першого разу, вийшло хиже і зле.

А в цей час у Недоладії Недовус і Недоборода, які все ще вартували Першого Недорадника, побачили, як той швидко-швидко закрутився на одному місці, наче дзига, і... зник, наче його й не було!

**РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТИЙ,
останній, і хоча він дуже короткий,
його не можна вважати недоробленим,
бо такі вони і є, ці останні розділи,
які ще звуться епілогами**

Карлик Недочеревик і досі тиняється по білому світу і збирає в Недоладію недороблені справи. А недоладяни негайно їх доробляють. І невідомо, хто кого переможе, бо ще багато у нас тут недороблених справ.

Недороль Десятий влаштувався працювати нічним сторожем. Він цілі ночі грає сам із собою в кості. Кат працює гострильником. Краще від нього ніхто не може нагострити кухонного ножа чи ножиці.

А Перший Недорадник висить у Алі над письмовим столом, пришпилений кнопками до стіни. Він злісно дивиться на Алю. Адже це через неї він так і не став королем. Тепер його Аля аніскілечки не боїться.

Та й ніколи їй звертати на нього увагу. Адже у неї в кишені величезний список з адресами, куди вона неодмінно мусить завітати.

А до тебе вона ще не приходила?

Постійна адреса:

http://ukrlit.org/malyk_halya_mykolaivna/nezvychaini_pryhody_ali_v_kraini_nedoladii